

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

3 An sit institutum, Iuda præsentē.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

men, aperte indicat hoc esse dictum in ipsa communione sacramenti, nam sensus perspicuus est: tradidit vobis corpus & sanguinem, quamuis non ignoro inter vos esse, qui me tradidit. Vnde Sancti aduertunt, illa verba dicta esse a Christo, tum ad commendandam charitatem suam, tum vt emolliet cor Iudae, vt respiceret, & non indigne communicaret. Confirmari hoc potest, quia Iudas adfuit, cum Christus dixit Apollolis, Hoc facite in meam commemorationem: non ordinatus fuit Sacerdos, & Episcopus, iuxta illud, Episcopatui eius accipiat alter, quod de Iuda exponit Petrus Act. 1. ergo adfuit institutioni huius sacramenti.

*Actor. 1.
Probat ex
traditione.
Eugenius.
Leo Papa.
August.*

*Ambros.
Iustinianus.*

*Hugo.
Robanus.
S. Cyprian.
Beda.
D. Thom.
Laur. Iust.
Nisephor.
Algerus.
Hierony.*

*Origenes.
Chrysof.
Cyrill.*

*Probat ex
ratione.*

2. Conclusio.

Julius Papa.

Secundo probatur haec sententia ex communi traditione & interpretatione Patrum: illam supponit Eugenius Papa dicens, Christum non remouisse Iudam a communione: idem docet Leo Papa ser. 3. & 7. de passione Domini, Augu. tract. 6. 50. & 62. in Ioan. & lib. 2. contra Iulianum Pelicliani. c. 22. & lib. 1. de adulterinis coniugiis. c. 27. & lib. 5. de bapt. c. 8. item in id Psalmo. 10. Iustus autem quid fecerit & habetur in c. Christus. 1. q. 1. idem etiam expresse Epist. 163. Ambr. libr. de Apologia Dauid prophetae, Iustinianus Imperator in edicto fidei suae ad Ioannem I. Pontificem circa hunc Iudas, inquit, cum parafleret eum, qui oculta hominum cognoscit, sacramentis communicaui cum Apollolis. Hugo 2. de sacramentis par. 8. c. 4. Rabanus lib. 1. de instr. cleric. cap. 32. lib. 2. ca. 36. Cyprianus in ser. de Coena Dom. Beda, D. Thom. & alij Ioan. 13. Laurent. Iust. h. de triumphali Christi agone c. 5. Nisephor. lib. 1. hist. c. 30. Algerus lib. 1. cap. 21. vbi conatur Hilarium interpretari, sed frustra. Ecclesia etiam canit in hymno, Turba fratrum duodenae datum non ambigitur: & eadem est sententia Hieronymi, qui falso in contrariu citatur, nam Marc. 14. circa illa verba, biberunt ex eo omnes: & Iudas, inquit, bibit, sed non saturatur, nec sitim extinguit ignis eterni, qui indigne sumit mysteria Christi, idem Ps. 54. (si illius sunt commentarij) circa illa verba, Qui dulces mecum capiebant cibos, illa exponens de Iuda ait, Cibus dulcis est corpus Christi, quod ipse accepit indignus, id docuit ex Graecis Orig. tract. 35. in Matt. & Chrysof. hom. 33. in Matt. & eleganter hom. 2. de prodicione Iudae & Cyrill. 1. 9. in Ioan. c. 26. Eadem est sententia Dionysij cum enim dicit, qui secum sacra coena uerbat, non agnum si guratum, sed verum Christum intelligit, vt omnes Dionysij commentatores interpretantur, tum quia licet legalis coena possit dici aliquo modo, sacra, tamen quod praecipue & quasi per antonomasiam fuit sacrum in illa nocte, fuit Eucharistia: tum etiam quia postea non dicit separasse Iudam a communione, sed a suo & suorum consortio, quando dixit, Quod facis fac citius, vt nimirum ostenderet dignam Eucharistiae sumptionem perficere unitatem, & coniunctionem cum Christo, & contrario vero qui indigne sumit, dignum esse, qui a Christi consortio & communione separetur.

Tertio probat D. Thomas ratione hanc sententiam: quia non expediebat, vt Christus Iudam peccatore occultum sine accusatore & euidente probatione, ab aliorum communione separet. Sed responderi potest, Christum vere non separasse a communione, sed prudenter expectasse, vt ipse discederet antequam sacramentum distribueretur, quod fieri potest, quia tunc non publicatur delictum occultum. Quae responsio recte ostendit potuisse ita fieri, tam ratio D. Thomae etiam ostendit hoc non fuisse necessarium, imo fuisse expediens in hac grauissima dare exemplum Praeclatis Ecclesiae: quomodo circa peccatores occultos se gerere debeant, potuit etiam expedire, ad significandum amorem suum erga peccatores, & singulariter erga Iudam, quem beneficiis lucrari cupiebat.

Dico secundo, Christum non communicasse Iudam, quando buccellam panis intinctam dedit, ita docuit Iulius Papa I. in suis decretis, cap. 7. & habetur in ca. Cum omne crimine de Consec. d. 2. & apud Iu-

nem 2. par. decreti, cap. 12. Burchardum lib. 5. decreti, cap. 1. idem docuit Concilium Brachar. III. cap. 1. Beda, D. Thom. & Laurent. Iustini. locis citatis, & expressè August. tract. 62. in Ioan. & conflat. Primo, ex illa simplici appellatione panis, Cui intinctum panem porrexero, quem Christus tunc non consecrauit. Secundo, quia non decebat Christum intingere Eucharistiam, fuit ergo simplex buccella panis. Quocirca Cyrillus & Augustinus supra citati, qui contrarium interdum indicant, explicandi sunt, vt intelligant, vt paulo ante, Christum communicasse Iudam, vel certe, quod per illum intinctum panem significata fuerit neta eius comunio, vt Augustinus magis indicat, de cuius sententia satis ex aliis locis constat, vt videmus: Origenes vero Ioan. 13. licet contrarium proponat vt probabile, non tamen affirmare audeat.

Dico tertio (& concluditur ex dictis) Christum instituisse hoc sacramentum prius, quam illum panem intinctum Iudae tribuisset, quod est contra Casarem Baronium, in illo anno 34. annalium, vbi contrarium sentit, & probat ex quodam rituali libro Hebraeorum, vbi dicitur, illum consuetudinem dandi panem intinctum fuisse caeremoniam pertinentem ad ritum coenae legalis, sed, vt vidimus hoc sacramentum fuit institutum post finitam coenam legalem, ergo. Sed haec opinio, vt dixi, mihi displicet, quia est parum consentanea verbis Euangelij: dicit enim Ioan. post buccellam illam acceptam, continuo Iudam exiisse: non potuisset ergo adesse institutioni huius sacramenti facta esset post buccellam illam traditam. Responderi potest, particulam, continuo, solum significare Iudam non expectasse prolixam Christi concionem. Sed in primis hoc est contra verbi proprietatem sine fundamento. Deinde est contra expositionem Sanctorum, Cyrilli, Chrysofomi, & Augustini, locis citatis, qui dicunt vt supra ad illam horam Christi instituisse Iudam, & verbis ac factis procurasse, vt respiceret, ex tunc vero, quia iam indigne communicaret, & semper magis obdurabatur, permissum esse a demente vehementius instigare, & ideo statim ad Christum tradendum exiisse. De qua re legi potest Chrysof. hom. 1. & 2. de prodicione Iudae, Cyrillus Hierosolym. Catech. 13. August. in Psal. 10. & Epist. 163. ille autem ritualis liber, quo fundatur Casar, apud me non est tanta auctoritatis, vt illi hanc adhibeam, quamuis fieri potest, vt illa consuetudo, non solum in coena legali, sed etiam in alijs obseruata fuerit.

Ad fundamenta contrariae sententiae, ad Patres ibi citatos responderetur, plures esse in contrariu, solum ille locus Clementis est difficilis, tamen vel ille locutus est ex propria opinione, & non ex antiqua aliqua traditione, vel certe ille locus non est omnino correctus, sicut de multis alijs illarum Constitutionum dicere necesse est. Ad coniecturam vero responderetur falsum esse assumptum, vt docet D. Tho. 2. 2. q. 33. art. 7. ad 2. & conflat primo quidem, quia vt rumpit illud signum proditoris datum est a Christo post institutam Eucharistiam, vt patim ex dictis patet, patim ex dicendis dubio sequenti. Deinde, quia neutrum signum fuit publicum, neque ab omnibus discipulis intellectum. Nam verbum illud, qui intingit mecum manum in paropside, commune fuit, multi enim intingebant, sicut paulo ante dixerat, qui manducant mecum panem, & c. & signum est, quia post illud verbum alij haesitabant, & inquirebant, Numquid ego sum? & Petrus, ac Ioannes hoc ignorantes curiose inquirebant, & ipsemet Iudas, aut volens instigare se ipsum, aut motus conscientia interrogauit, Numquid ego sum? Cui Christus respondit Tu dixisti: quod verbum vel solus ille audiuisset, quia post illud, adhuc Petrus, & Ioannes ignorabant, vel certe solus intellexit. Nam illa dictio iuxta phrasim Hebraicam non est affirmantis, sed suspensantis assensum, & interdentis sermone, ac hinc dicitur, satis est, tu videris: quod docuit Augustinus libr. 3. de

de consensu Evangelistarum, ca. 1. & Euthy. in Mat. suo ca. 6.4. & habetur etiam apud Clementem, lib. 5. constituit. ca. 15. Denique aliud verbum, Cui intinctu panem porrexero, solum Ioanni supra pectus Christi recumbenti secreto dictum est, vt omnes exponit. Porro autem Christus vni, vel alteri manifestare peccatum iuda, quamuis esset occultum: tum quia erat dominus fame eius, vt Deus: tum etiam, quia poterat id esse vtile ad fidei confirmationem, & suae diuinitatis, ac charitatis manifestationem. Noliit vero manifestare omnibus, sed in hoc fama iuda prospicere, licet eius peccatum paulo post esset omnibus manifestandum: quia quoad hoc voluit Christum se generare tantum, vt homo, & suo facto exemplum nobis praeberet: homines autem non debent operari iuxta futuros euentus, sed iuxta praesentem rerum statum. Ad confirmationem Hilarij facilis est solutio. Respondetur enim, ad veritatem & proprietatem illius locutionis (Donec vobiscum illud bibam nouum in regno Patris mei) sufficere, vt de omnibus quibus cum Christus conauerat, & ad quos Christus loquebatur vno solum excepto iuda, verificetur.

SECTIO IV.

An hoc sacramentum sit institutum ante, vel post cenam, ac denique, qua hora institutum fuerit.

In hac quaestione possunt esse sex modi dicendi: primus quod fuerit institutum ante inchoatae cenam legalem: sed, vt existimo, hic modus a nemine asseritur, & est omnino improbabilis, vt late probat Ianfenius, cap. 130. & ex dicendis a fortiori patebit.

Secundus modus esse potest, vt institutio haec facta fuerit, inchoata cena legali, nondum autem finita. Quam sententiam videtur sequi Ianfenius supra, & videtur fundatus in hoc, quod non distinguit cenam vsualem a legali, & necessarium existimauit asserere, ante finitam aliquam cenam, institutum fuisse hoc sacramentum, in quo recte asseruit, vt videbimus. Tamen eius fundamentum falsum est. Vnde eius opinio etiam mihi non videtur probabilis. Certe enim existimo, iam fuisse legale cenam finitam, quando sacramenti huius institutio facta est. Quod primo sequitur necessario ex dictis, diximus enim lotionem pedum fuisse post finitam cenam illam, & institutionem sacramenti post lotionem pedum fuisse effectam: ergo. Secundo argumentum supra assumptum ex illo verbo (& comedetis, festinate) etiam probat cenam legalem non debuisse interrumpi ob institutionem huius sacramenti. Tertio videtur haec esse sententia Conc. Trident. sess. 22. cap. 1. dicentis, Celebrato veteris paschate, nouum instituit. Et Vrbanus Papa, Clem. I. de reliquijs & vne. Sanct. Supta, inquit, cena, & c. est etiam expressa sententia Aug. Epistola 118. & habetur in cap. Liquido, de Consecratione d. 2. Denique vniuersa Ecclesia canit. Post agnum typicum, expletis epulis, corpus Dominicum datum discipulis. Et sequenti dubio referam plures Patres asserentes decessisse, celebrata vmbra, et anire ad veritatem.

Tertius modus dicendi est, Christum non eodem tempore vtramque speciem instituisse, sed speciem panis inter cenandum legali cena, speciem autem vini post finitam omnino cenam, & multis interpositis alijs rebus, vel actionibus. Hanc dicendi rationem tenet Ioannes a Louanio lib. de communionem sub vtraque specie, & illum secutus est Bellarminus libr. 4. de Eucharistia, cap. 27. ad 2. & potest fundari, quia de consecratione panis dicunt Matth. & Marcus, Cenantibus autem illis accepit Iesus panem, & c. de consecratione autem calicis ait Lucas, c. 22. & Paul. 1. Cor. 11. Similiter & calicem, postquam cenauit, dicens. Sed neque hic dicendi modus mihi probatur. Primum enim illa verba Ecclesiae, Post agnum typicum, expletis epulis, corpus Dominicum datum discipulis, aperte loquuntur Franc. Suarez. Tom. 3.

tur de sacramento, quoad speciem panis: alia vero testimonia citata absolute de toto sacramento loquuntur: & similiter, quae referemus sectione sequenti. Praeterea rationes factae contra praecedentem sententiam contra hanc non minus virgent. Itaque sine sufficienti fundamento fingit hoc mysterium non fuisse institutum per modum vnius integri sacrificij & signi: nam si prius consecratum est corpus, & consumptum, postea vero actiones aliae interpositae sunt, & finita cena, consecuta est calicis consecratio, certe non fuit per modum vnius factum totum mysterium, nec modo apto ad componendum vnum signum. Denique fundamentum ex Scriptura sacra nullum est. Nam Matth. & Marcus, tam de consecratione calicis, quam corporis dicunt, Cenantibus autem illis: & Lucas post consecrationem calicis ait, dixisse Christum, Veruntamen manus tradentis me, mecum est in mensa, & omnes referunt vtramque consecrationem per modum vnius actionis continuae. Igitur, quod Paul. ait (similiter & calicem, postquam cenauit) de toto mysterio intelligendum est, ita vt illud aduerbium, similiter, ad totum hoc referatur. Quod sicut panem post cenam, scilicet legalem, consecrauerat, ita fecit & calicem. Quomodo autem illa duo conciliantur, cenantibus illis, & postquam cenauit, facile ex dictis patere potest. Nam hoc posterius dictum est, propter legalem cenam: prius vero propter vsualem: vel quia vtraque per modum vnius consideratur, vt in huius sectionis dicam.

Quartus modus est, hoc sacramentum fuisse institutum finita omni cena materiali, seu corporali. Ita sentit Claudius de Saictes repetit. 1. c. 7. & repetit. 6. c. 1. & Caesar Baronijs supra, & fundari etiam videtur, quia non distinguunt cenam legalem ab vsuali. Quod si obiciatur verbum illud, cenantibus autem illis: Respondere poterunt, illud verbum esse exponendum: id est, statim finita cena, & recumbentibus adhuc, ita vt per modum vnius cenae id totum factum fuerit. Sed haec sententia mihi non probatur. Nam primo falso nititur fundamento, vt visum est, deinde ex dictis conuinci potest, ostendimus enim, Christum instituisse hoc sacramentum antequam Iudas discederet: & antequam illi intinctum panem daret: ergo post institutionem adhuc durabat cena: quandoquidem potuit Christus illud signum praebere. Ergo non est facta institutio post finitam omnem cenam.

Quintus modus dicendi est: hoc sacramentum fuisse institutum inter cenandum, vsuali cena illa videlicet inchoata & nondum finita. Quae sententia in primis habet fundamentum in verbo, Cenantibus autem illis: quod si potest cum omni proprietate intelligi, non est eneruandum. Quibus verbis addi possunt illa, quae scribit Lucas, Veruntamen ecce manus tradentis me, mecum est in mensa, quae verba indicant Christum actu fuisse in cena, quando hoc sacramentum dabat discipulis. Videtur etiam fauere D. Aug. l. 3. de consensu Evangelistarum, cap. 1. vbi dicit verba illa. Amen amen dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me: & illa, Qui intingit mecum manum in paropside, dicta esse post lotionem pedum: vnde fit, dicta esse inter cenandum cena vsuali: & tamen subdit dicta esse ante institutionem Eucharistiae: ergo haec facta est, inchoata iam cena vsuali. Et haec sententia est valde probabilis, nihilque video, quod ex Scriptura sacra, vel Patribus contra illam obici possit. Nihilominus mihi difficile creditur est, Christum Dominum instituisse tantum sacramentum inter vulgares & communes epulas. Videtur enim hoc esse praeter reuerentiam debitam tanto sacramento: neque apparet vlla ratio litteralis, aut moralis, propter quam ita fieri debuisset.

Sextus ergo dicendi modus est: Christum Dominum, finita cena legali, lauisse, vt diximus, pedes discipulorum: & ea actione absoluta, iterum recubantibus

4. Sententia.

Claudius Baronijs.

Refutatur.

August.

Eucharistia sine a legali, & nondum incepta cena vsuali fuit instituta.

